

Samenleven

Familie, vrienden, studiegenoten, docenten. Ze zijn belangrijk in je leven. Ze vormen je mening en bepalen je gedrag. Samen helpen ze je een eigen identiteit te ontwikkelen en een volwaardig lid van de samenleving te worden.

De samenleving wacht je op en maakt een plaats voor je vrij. Die plaats moet je nog wel zien te vinden. De zoektocht naar die plaats vraagt aanpassing. Want samenleven doe je niet alleen, maar samenleven is leven met anderen.

In deze module leer je wat samen leven van je vraagt. En wat je daarin van anderen kunt en mag verwachten. Het maakt de weg vrij om je straks burger van de samenleving te mogen noemen.

De verkenningstocht voert je langs 4 hoofdstukken:

- 1 Opgroeien in een sociale omgeving
- 2 Omgaan met verschil in culturen
- 3 Trends en ontwikkelingen in de maatschappij
- 4 Religie in Nederland

**LEUK TOCH
DAT JE VRIJHEID
GRENST
AAN DIE
VAN ANDEREN**

Loesje

Wat ga je doen?

Je werkt in deze module van Route Burgerschap aan:

- je bereidheid een actieve bijdrage te leveren aan de
gemeenschap;
- aangepast functioneren in de eigen woon- en
leefomgeving;
- toepassing van algemeen erkende sociale
omgangsvormen en gedragsregels;
- tonen van respect in houding en gedrag voor culturele
verscheidenheid;
- je acceptatie van bestaande verschillen in (sub)culturen;
- ethisch en integer handelen in je contacten en omgang
met mensen.

Wat leer je?

Je leert :

- hoe je volwaardig lid van de samenleving wordt;
- de invloed en gebruik van (sociale) media;
- wat het vraagt om samen te leven op school, in de zorg en thuis;
- welke rechten en plichten je als burger hebt;
- welke (sub)culturen in Nederland bestaan;
- over bestaande spanningen tussen groepen en oorzaken daarvan;
- over bestaande sociale klassen, sociale ongelijkheid en oorzaken daarvan;
- het belang van ethisch en integer handelen;
- over bestaande sociale en professionele netwerken en het nut ervan;
- over bestaande religies en levensbeschouwingen en de waarde ervan.

1

Opgroeien in sociale omgeving

Samenleven is leven in een gemeenschap met anderen. En dat is niet zo eenvoudig als het lijkt. Spanningen tussen bevolkingsgroepen zijn dagelijks in het nieuws. Misschien ervaar je die zelf ook wel in eigen persoon.

Als jongvolwassene groei je op in een omgeving die bestaat uit je familie, vrienden en collega's. In die omgeving is sprake van bepaalde gewoonten en gebruiken. En ook van een zeker besteedbaar inkomen. In je omgeving kan een religie of levensbeschouwing een rol van betekenis spelen.

Al deze factoren samen vormen jouw sociale omgeving. Eén die meer is dan een omgeving alleen, maar die jouw gedrag bepaalt. Jouw gedrag wordt in sterke mate bepaald door de sociale omgeving. Daarin spelen sociale, economische, culturele en religieuze factoren een grote rol.

De samenleving is groter dan jouw sociale omgeving. Dat vraagt om aanpassing, wil jij je een plek in de maatschappij verwerven. Maar waaraan moet jij je aanpassen? En hoe ver moet je daarin gaan? Zijn er grenzen en waar liggen die dan? Wie bepaalt ze? En wat is eigenlijk 'normaal'?

Het antwoord op deze vragen vind je in dit hoofdstuk. Het is aan jou om er iets mee te doen.

**BIJ MIJ
IN DE STRAAT
HETEN WE
ALLEMAAL
BUREN**

Loesje

1 Socialiseren

Genie, een wolfskind

De film 'Mocking Bird Dont Sing' is gebaseerd op een waar gebeurd verhaal.

Genie is een kind van psychisch gestoorde ouders. Op anderhalfjarige leeftijd sluiten die haar op in een donker kamertje en houden haar daar tot haar dertiende. Overdag vastgebonden, eerst op een potje, later een kinderstoel en 's nachts met riemen aan het matras.

Jaren gaan in doodse stilte voorbij. Als Genie geluid maakt of aandacht trekt slaat haar vader haar. Er wordt geen woord met haar gesproken. En ze krijgt minimaal te eten en te drinken.

In 1970 wordt haar verblijfplaats ontdekt. Genie, dan compleet uitgemergeld, wordt overgebracht naar een ziekenhuis. Daar ontdekt men dat ze nooit heeft leren spreken, recht oplopen, rennen en klimmen. Genie laat een grote achterstand zien in sociale en emotionele ontwikkeling. Het medisch rapport vermeldt: "Ze blijft meestal stil, behalve wanneer ze blijheid toont; een hoog, 'onwettelijk' lachend geluid".

1. Wat wordt bedoeld met sociale ontwikkeling?
Sociale ontwikkeling is het ontwikkelen van
  - begrip voor anderen
  - een positieve houding naar anderen
  - begrip en positieve houding naar anderen
2. Wat wordt bedoeld met emotionele ontwikkeling?
Emotionele ontwikkeling is het ontwikkelen van
  - gevoelens
  - gevoelsuitingen
  - gevoelens en uiting ervan
3. Wat maakt dat Genie's uiting van blijdschap 'onwettelijk'?
  - ze heeft niet geleerd hoe ze blijdschap kan uiten
  - ze heeft nooit reacties gehad op haar manier van blijdschap uiten
  - beide beweringen zijn waar
4. De filmkeuring heeft de film geschikt geacht voor 12 jaar en ouder. De filmkeuring is een voorbeeld van sociale regulering. Leg uit wat daarmee bedoeld wordt.

Sociaal worden

Je groeit op in een bepaalde omgeving. Vanaf je geboorte helpt die omgeving jou om sociaal te worden. Je leert hoe je met anderen om moet gaan. Je leert vechten, maar op tijd ook je beleefd op te stellen. Je leert je gedragen als jongen, als meisje. En je leert je gedrag aan te passen aan regels die thuis, in je groep of in de maatschappij gelden. Je leert je gedrag 'passend' te maken, sociaal. Veel van het gedrag dat wij als mensen tonen is aangeleerd gedrag. Een klein deel is aangeboren.

5 Schrijf een regel op die bij jou thuis geldt en die bij anderen niet of nauwelijks bestaat.

.....

6 Schrijf een voorbeeld op van gedrag dat jij vertoont en dat in jouw ogen aangeboren gedrag is.

.....

- 7 Van welke groep leer je naar jouw idee het meeste over passend gedrag?
- mijn gezin / familie
  - school
  - vrienden
  - werk / hobby
  - (sociale) media

Een voorbeeld volgen

Tijdens het sociaal worden spelen naast je sociale omgeving ook je leeftijd en je aanleg een belangrijke rol. Die bepalen hoe je leeft en wat je leert. Als kind leer je veel en vooral door anderen na te doen (**imitatie**). Later neem je personen als voorbeeld (**model**). Jouw filmheld of popidool heeft eigenschappen die jij ook graag wilt bezitten.

8 Wie is of zijn jouw goede voorbeelden (idolen / rolmodellen) geweest of nog?

.....

9 Welke kenmerken of eigenschappen van die idolen / rolmodellen zou jij graag willen hebben?

.....

Jezelf worden

Langzamerhand laat je zien dat jij een eigen persoon bent. Je gaat je eigen keuzes maken. En kiest je eigen weg, je eigen identiteit.

Identiteit: wie je bent, in persoon en eigenschappen

Sociaal compleet

Het sociale leerproces is voltooid zodra je bepaalde waarden en regels als vanzelfsprekend bent gaan beschouwen. De regels zijn niet meer opgelegd, maar zijn een deel van jezelf (geworden). Je hebt die ‘eigen’ gemaakt. Dit noem je **internaliseren of verinnerlijken**. Je hoeft niet langer na te denken, maar gedraagt je automatisch zoals de groep dat van je verwacht. Je bent gesocialiseerd.

Socialisatie: het proces van ingroeien (inburgeren) in de samenleving en ontwikkelen van je persoonlijkheid

10 Hieronder staan voorbeelden van gedragingen. Welke ervan zijn verinnerlijkt?

	Gedragingen	
1	Auto rijden	
2	Voordringen bij de kassa	
3	Stemmen bij verkiezingen	
4	Zindelijk zijn	
5	Niet huilen bij pijn	
6	Een leugentje om bestwil	
7	Zwemmen	
8	Snoepen	